

Tereza Pekárková,
Edukační programy jako specifické formy prezentace kulturního dědictví

Bakalářská práce

Studijní program: B 7105 Historické vědy

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, Hradec Králové, 2017;

osm nečíslovaných stran (zadání práce, prohlášení, anotace, poděkování, obsah), 34 stran textu (str. 9-42), seznam použitých zdrojů a literatury (str. 43-46), přílohy č. 1-12 (str. 47-59)

Posudek vedoucího práce

Předmětem předložené práce mají být edukační programy jako specifické formy prezentace kulturního dědictví, přičemž autorka se záhy soustřeďuje pouze na prezentaci té části kulturního dědictví, která je uložena v muzeích a galeriích.

Proto vlastní problematice předchází poměrně obsáhlý úvod, ve kterém sumarizuje ve velmi zjednodušené formě přehled historie muzejnictví (str. 12 sq.), resp. českého muzejnictví (str. 14 sq.), za něž zařazuje pasáže o kulturním dědictví (str. 15 sq.) a vývoji památkové péče (str. 16 sq.) Samostatnou pozornost pak věnuje problematice kulturních památek jako specifické součásti kulturního dědictví (srv. podkapitolu 2.1.) Proč tak činí, není zcela zjevné, protože z hlediska hlavního předmětu studie v prezentaci kulturních památek, případně národních kulturních památek, a „obyčejných“ součástí kulturního dědictví není téměř žádného rozdílu.

Následně v kapitole 3. (str. 19 sq.) se autorka začíná věnovat problematice prezentace, zde opět zúženo pouze na prezentaci muzejní, jejíž „...základní formou... je výstava“ (str. 19). Autorka považuje - v souladu s některou citovanou literaturou – muzejní prezentaci za „...jednu z forem muzejní komunikace s návštěvníkem...“ (tamtéž), přičemž zdůrazňuje působení muzejních institucí za sociálních sítí. V těchto partiích zůstává poněkud pod vlivem používaných zdrojů, např. pouze přejímá hodnocení webových portálů amerických a britských muzeí jako „nejkvalitnějších“ (str. 22), případně názor, že „...muzea by neměla ...prezentovat například jednu značku firmy“ (str. 22). Přitom není jasné, proč by např. Národní technické muzeum v Praze nemělo monotematicky prezentovat např. historii a design firmy ETA Hlinsko (jak se ostatně v minulosti již dělo) či historii firmy SIAL Liberec v Muzeu umění v Liberci s tímtož připodotknutím.

Konečně v kapitole 4. (str. 23 sq.) se autorka dostává k tématu práce, tj. edukaci, resp. muzejní edukaci a muzejní pedagogice, přičemž dle jejího chápání je „...muzejní pedagogika... prostředkem muzejní edukace...“ (str. 25) a hlavním cílem muzejní pedagogiky „...je přispět ke zlepšení komunikace muzea s návštěvníky a naučit se, co nejlépe prezentovat své expozice a výstavy.“ (tamtéž).

Nejstarší formy takové muzejně-pedagogické činnosti nachází autorka na konci 19. století v pařížském Louvru, Kunsthalle v Hamburku a zřízení muzea ve škole, o které se pokusil v USA pedagog John Dewey. (str. 26) Do těchto tendencí přiřazuje i „...*První dětské muzeum na světě...*“ které „...*zahájilo svou činnost roku 1899 v New Yorku (Brooklynské dětské muzeum)*“ (tamtéž). Bohužel zde autorka ani nenaznačila, v čem spočívala podstata a forma tehdejší muzejní pedagogiky a edukace. Podobně je škoda, že se jí nepodařilo podrobněji vysledovat důvody a příčiny počátků muzejní edukace v určité fázi vývoje muzejnictví, její další vývoj a proměny směrem k současnosti, případně jak ji ovlivňuje současná „mediální“ doba.

Vlastní těžiště práce pak následuje v kapitole 4.3., která je věnována doprovodným programům jako součást muzejní edukace (str. 26 sq.). Autorka je považuje za „...*doplňkové aktivity, které doprovází hlavní muzejní činnosti. Pomáhají interpretovat obsah muzejních výstav a expozic.* /zvýraznil-ZZ/ *Při těchto programech komunikuje většinou muzejní pracovník s návštěvníkem přímo.* /zvýraznil-ZZ/ *Kontakt probíhá například pomocí přednášek a konferencí přes animace a tvořivé dílny až po klasickou komentovanou prohlídku s průvodcem.*“ (str. 26-27). Dále pak uvádí tři typologie muzejních edukačních programů podle Josefa Beneše, Radka Horáčka a Friedricha Waidachera (str. 28 a 29).

Vzhledem k tomu, že dále autorka zvýrazňuje edukační programy navázané na výstavy či expozice, nutně se dostává k problematice prezentovaného muzejního (sbírkového) předmětu jako „exponátu“. Zde se např. pokouší odlišit „muzejní předmět“ např. od „školní pomůcky“ (str. 29sq.) přičemž správně konstatuje jejich podobnou materiální podstatu (str. 30) a hlavní rozdíl spatřuje „...*v autentičnosti muzejního předmětu.*“ (tamtéž). Nicméně pro další uvažování o edukačních programech by bylo pravděpodobně vhodné přiřadit stručný výklad o základních principech fungování komunikačního systému v rámci muzejní výstavy, tj. vztahu exponát - divák. To by jí poté umožnilo lépe interpretovat ty edukační programy, které jsou navázané na konkrétní výstavy či expozice, a jejich význam.

Nejpřínosnější částí práce je 5. kapitola věnovaná muzejní praxi. Autorka absolvovala „na vlastní kůži“ pět různých edukačních programů v pěti různých muzeích – Národním muzeu v Praze, Muzeu hlavního města Prahy, regionálním muzeu v Mladé Boleslavi a regionální galerii v Liberci i ve specializovaném muzeu v Táboře.

Absolvovala pět různých programů – komentované prohlídky výstavy, specializovaný program v muzejní herně s využitím jak autentických předmětů, tak „edukačních“ kopií, tvůrčí dílnu velmi volně navázanou na galerijní expozici atd. Jednotlivé typy programů jsou popsány zejména z hlediska práce s dětským, případně mladým návštěvníkem.

Je škoda, že autorce pravděpodobně již nezbylo sil na nějaké souhrnnější zhodnocení jednotlivých programů, snad s výjimkou tvrzení, že „...*byl program způsoben malým dětem velmi dobře...*“ (str. 39), nebo naopak „...*program mne docela zklamal. Edukační program*

k výstavě Retro v Národním muzeu, by se dle mého názoru dal vytvořit mnohem lépe....“ (tamtéž). Na druhou stranu autorku naprosto chápu, že „...po absolvování všech těchto programů ... si k pracovním listům vytvořila jistou averzi.“ (tamtéž).

Bohužel se autorce nepodařilo získané poznatky alespoň základním způsobem zobecnit a roztrždit. Rozhodně v závěru práce chybí v Anotaci avizované „...stanovení základních principů těchto forem, jejich možností a přínosů, ale i rizik a omezení, zejména se zaměřením na dětského účastníka...“, případně „...analýza metod muzejních edukačních programů a následný rozbor pěti edukačních programů realizovaných v různých muzejních či galerijních institucích ČR... sestavení základních principů tvoření těchto programů...ucelený výklad a souhrn všech získaných poznatků...“ (str. 8-9) Stejně tak je škoda, že se autorka nepokusila ve větší míře přispět „...svými /zvýraznil ZZ/ nápady a myšlenkami k problematice muzejních edukačních programů...“ (tamtéž 8-9).

Z tohoto hlediska předložená práce Terezy Pekárkové práce zůstala poněkud „za polovinou své cesty“.

V jinak stylisticky dobře napsané práci se autorka nevyhnula drobným nepřesnostem typu: „...mezi ostatní činnosti centra /tj. Centra pro prezentaci kulturního dědictví – vložil ZZ/ patří ...pořádání Pražské muzejní noci...“ (str. 23), přičemž citovaný zdroj tuto činnost vůbec neobsahuje. Podobně je třeba přesněji vyznačovat kurzívou doslovně citované pasáže – viz např. definici školní pomůcky na str. 30.

Autorkou zjištěné poznatky by též podpořilo (případně variovalo) širší využití mnoha (např. bakalářských či magisterských) prací, které podobně dokumentují obdobné programy v jiných muzeích a galeriích.

Závěr:

Přes výše uvedené dílčí připomínky se domnívám, že práce je přínosná zejména pokusem ověřit teoretická východiska edukačních programů v současné praxi některých českých muzeí a galerií, a proto **práci doporučuji práci k obhajobě.**

Navrhuji **hodnocení:**

V Hradci Králové dne 21. ledna 2018

PhDr. Zdeněk Zahradník, vedoucí práce